

El dimecres de cendra del 'progre'

Segons tots els indicis, el segle XX ja s'ha acabat. I, també segons tots els indicis, el segle XXI ja ha començat... però, no, no s'espantin que no vull fer un repàs de tots aquells esdeveniments que marquen el canvi anticipat de segle. El meu propòsit és un altre: vull mostrar el meu agraïment al segle XX per haver acabat, per haver tocat el dos d'una. I la raó de l'agraïment no és altra que la següent: el segle XX —el seu precipitat final— ha tingut la virtut d'emportar-se també tota una sèrie de xerraires que ja feia temps que ens escalfaven el cap i ens produïen una migranya certament molesta.

¿De quins xerraires —xarlatans, toca-campanes, garlaïres, paparres i trompetes— parlem? De molts. Però, posats a esmentar aquells que més migranya ens han produït, ens referirem a una espècie que fins fa poc era quasi intocable: l'espècie del *progre*.

El *progre*, i per fer una mica d'història, és un producte típic del post-68. L'any 68, com és sabut, acaba malament: les utopies s'evaporen, el socialisme real mostra la seva faç totalitària i feixistoida, un dur com Lin Piao és nomenat successor de l'emperador xinès Mao, Marcuse i Reich tornen al seu núvol particulars, el *hippies* deixen les flors al jardí de la cantonada, Nixon és elegit president del l'imperi del mal, Luther King és assassinat, etc. Però, malgrat tot, hi ha un parell de coses de l'any 68 que no acaben tan malament: a Ginebra els Estats Units i l'URSS firmen el Tractat de No-Proliferació d'Armes Nuclears, que és el punt de partida d'altres tractats de desarmament; i a París té lloc la Conferència de pau pel Vietnam, que va acompanyada de la fi dels bombardejos americans i són el principi de l'acabament de la guerra imperialista que l'Oncle Sam mantenia al país asiàtic. Compatat i debatut, i a tall de conclusió-resum:

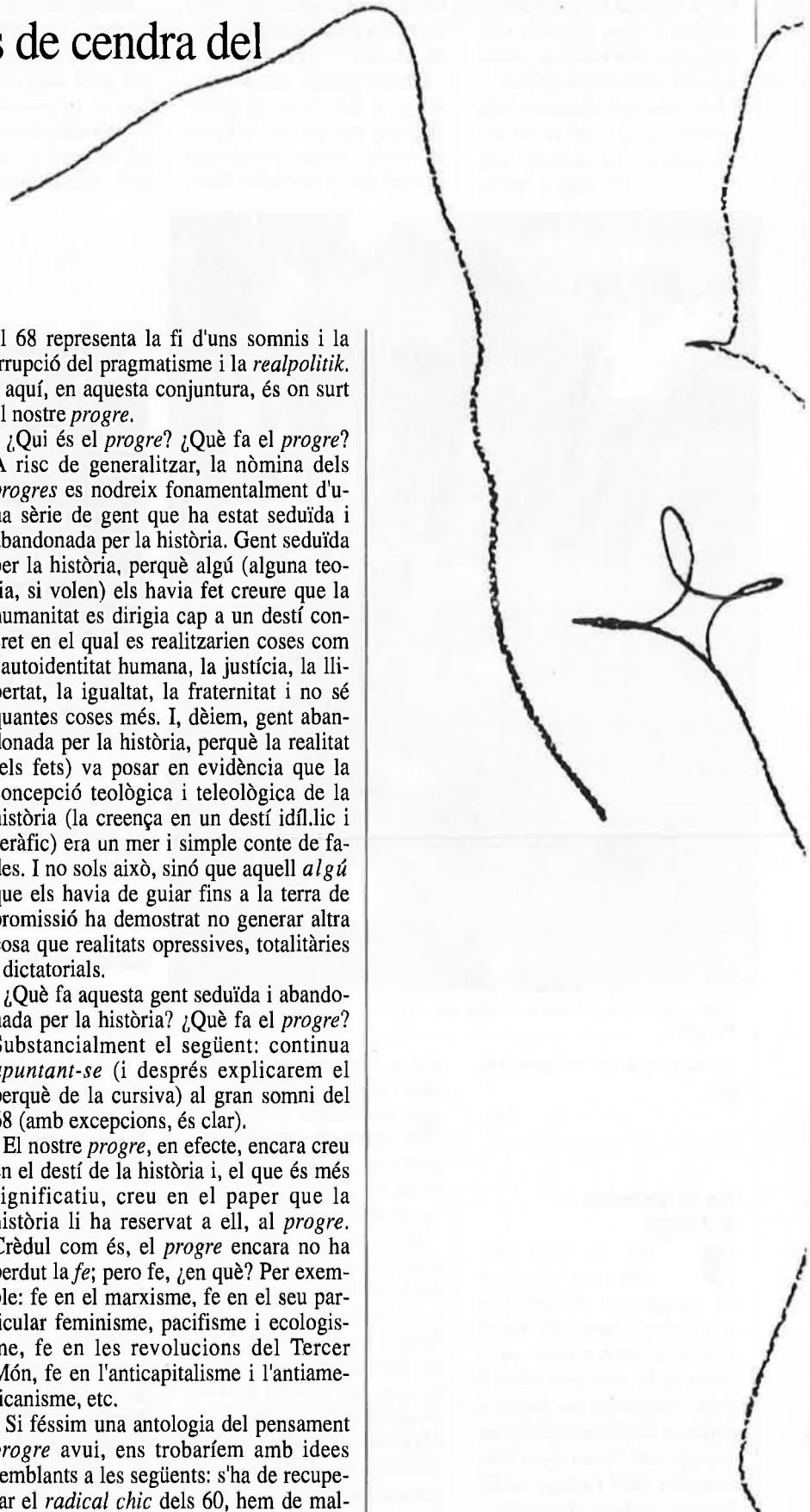
el 68 representa la fi d'uns somnis i la irrupció del pragmatisme i la *realpolitik*. I aquí, en aquesta conjuntura, és on surt el nostre *progre*.

¿Qui és el *progre*? ¿Què fa el *progre*? A risc de generalitzar, la nòmina dels *progres* es nodreix fonamentalment d'una sèrie de gent que ha estat seduïda i abandonada per la història. Gent seduïda per la història, perquè algú (alguna teoria, si volen) els havia fet creure que la humanitat es dirigia cap a un destí concret en el qual es realitzarien coses com l'autoidentitat humana, la justícia, la llibertat, la igualtat, la fraternitat i no sé quantes coses més. I, dèiem, gent abandonada per la història, perquè la realitat (els fets) va posar en evidència que la concepció teològica i teleològica de la història (la creença en un destí idíl·lic i seràfic) era un mer i simple conte de fades. I no sols això, sinó que aquell *algú* que els havia de guiar fins a la terra de promissió ha demostrat no generar altra cosa que realitats opressives, totalitàries i dictatorials.

¿Què fa aquesta gent seduïda i abandonada per la història? ¿Què fa el *progre*? Substancialment el següent: continua *apuntant-se* (i després explicarem el perquè de la cursiva) al gran somni del 68 (amb excepcions, és clar).

El nostre *progre*, en efecte, encara creu en el destí de la història i, el que és més significatiu, creu en el paper que la història li ha reservat a ell, al *progre*. Crèdul com és, el *progre* encara no ha perdut la fe; però fe, ¿en què? Per exemple: fe en el marxisme, fe en el seu particular feminisme, pacifisme i ecologisme, fe en les revolucions del Tercer Món, fe en l'anticapitalisme i l'antiame-ricanisme, etc.

Si féssim una antologia del pensament *progre* avui, ens trobaríem amb idees semblants a les següents: s'ha de recuperar el *radical chic* dels 60, hem de mal-

dar per la Revolució, Marx encara és vigent, l'imperialisme *yankee* està a l'aguait a la cantonada, els habitants dels països de l'Est no saben el que els espera al supermercat capitalista, etc. Doncs bé, cap d'aquestes idees és inventada, corresponen a il·lustrats *progres* que circulen per la nostra Catalunya de cada dia.

La història, però, ha estat molt dura amb el *progre*. I és que el destí dels seus somnis i les seves *utopies*, de les quals val més no parlar, és avui prou clar.

La fi de segle que estem vivint palesa coses com les següents: que el marxisme no és la teoria, sinó una doctrina que resulta sospitosa d'haver donat lloc a *utopies* de les quals val més no parlar; que la Revolució ha obert la porta a règims dels quals els seus habitants fugen cada dia una mica més; que les revolucions del Tercer Món també han produït règims autoritaris que en bona mesura són els culpables de la misèria regnant; que el *radical chic* és pura disfressa, un pur maquillatge per vestir sants ja molt demacrats; que l'imperialisme *yankiee* ha fet moltes bestieses, però també ha despatxat més d'un dictador; que la distensió que avui gaudim és deguda en bona mesura als *yankees* i als blocs militars propiciats per l'imperialisme; que el supermercat capitalista, amb totes les seues xacres (que les té), és el menys dolent i més ben assortit dels supermercats existents, etc. I, per acabar-ho d'adobar, moltes de les noves reivindicacions dels *progres* (feministes, ecologistes, etc) s'estan fent realitats (lentament, és cert) gràcies al pragmatisme i la *realpolitik* del Sistema.

Tornem al principi. Dèiem que aquest anticipat final de segle que estem vivint representa la crisi de tota una sèrie de

xerraires, xarlatans, tocacampans, garlaires, paparres i trompetes. La realitat així sembla evidenciar-ho. Una realitat que ja fa temps que evidencia que els *progres* —la majoria d'ells, volem dir— són uns cíncics, ja que la seva *aposta* i la seva *fe progres* ha estat és pura façana, pura verborrea.

¿És que molts *progres* han canviat el supermercat capitalista per la seva Revolució? ¿És que molts *progres* fan el que prediquen que s'ha de fer? ¿És que molts *progres* inverteixen gaires esforços en els seus estimats països del Tercer Món? ¿És que molts *progres* estan disposats a perdre el seu paper de mascle dins la parella? ¿És que moltes *progres* (en femení) de les que critiquen els valors *femenins* no es pinten com mones o no utilitzen allò tan femení de l'art de seducció per arribar on s'hagi d'arribar? ¿És que molts *progres* canvien els Estats Units per Etiòpia?

Comptat i debatut, la majoria dels *progres* són uns cíncics i uns inconseqüents. Uns cíncics i uns inconseqüents, sí, però uns cíncics i uns inconseqüents feliços: tenen la panxa plena i el discurs *crític* que els permet apaivagar la mala consciència.

Tot rodó. Massa rodó. I, com ja sol succeir, les coses massa rodones i inflades acaben punxant. És el que ara està passant. Els fets que s'estan vivint en els darrer mesos —que ofereixen la prova més fefaent de la crisi de les idees "progres"— no representen altra cosa que el dimecres de cendra del *progre*. Tot es transforma de cendra en pols. Pura cendra. Però la panxa plena, això sí, continua plena. Si, com a mínim tanquessin el bec...

Miquel Porta Perales